

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in volja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroško ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 6 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrtice, če so natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Nekaj o klubih drž. zbora.

II. Kar se sklene v drž. zboru, to je vse že poprej v klubih gotovo in se v zboru samem vdari, če smemo tako reči, le še pečat na pismo. Vsi govori v zboru pomenijo torej le toliko, da razni klubi postavijo svoje sklepe v lepo svetlobo, nekaj na vzgorej, nasproti cesarju, bolj pa še na vzdolej, nasproti svojim volilcem. K večjemu velja še kje kateri govor v drž. zboru nekaj več za to, da se v klubih ozira na-nj pri sklepanji kake druge reči, to pa le tak govor, ki pride gg. poslancem do živega.

Iz tega pa se vidi, da nima poslanec, ki ni v nobenem klubu, tedaj „divjak“ nobene moči do zbora, pa tudi mali klub t. j. tak, ki šteje le malo udov, ne more ničesar doseči, ako ne stoji v tesni zvezi z drugim, večjim. Ali tudi to mu ne pomaga veliko, kajti od njega dobi le podporo v eni ali drugi reči, v vseh drugih pa ostane brez pomoči in je torej brez moči gledé na sklepe, ki se godé v zboru. Po tem takem mora pač vsak poslanec skrbeti za to, da se pridruži kakemu klubu in naravno je to, da si izvoli za to klub, v katerem sedé močje, ki jih navdaja enaka želja, kakor njega, oziroma njegove volilce.

V sedanjem drž. zboru ima jih poslanec veliko na izbiro, več more biti, kakor mu je ljubo, kajti pri nekaterih je samo neka trma gg. poslancev kriva, da stojé klubi drugi za drugim, ko bi se lahko naredilo iz dveh, treh le samo po enem klubu. Poglejmo si torej te klube! 1. Največ udov šteje „klub nemških liberalcev“, namreč 109. Temu je na čelu dr. pl. Plener, baron Chlumecky in dr. Kaj hoče ta? Nič druge, kakor to, da so nemški liberalci v Avstriji na vrhu ter se izpolnjuje povsod le njih volja: v cerkvi, v šoli, v uradih, v trgovini. Njih volji se naj ukloni sv. cerkev, vsako ljudstvo, z eno besedo nemški liberalci čejo nam vsem biti za gospodarja in mi smo jim dobri le še tako za hlapca in če smo pridni, dobimo

potlej kako drobtino z njih bogate mize, se ve, da s tiste, ki jim jo mi napolnimo.

2. Tik za tem klubom stoji „klub nemških nacionalcev“, ki šteje kacic 20 udov; največ jih je iz štajarske in koroške dežele. Na čelu mu je dr. Steinwender, voljen v Beljaku; tudi dr. Kokošinek, voljen v Mariboru in na Ptuji, sedi v tem klubu. Kar hoče klub nemških liberalcev, to hoče tudi ta klub nemških nacionalcev, samo da še v večji meri. To pové tudi sam, čisto brez vse zavése, odkrito. Oba sta si torej brata, starši in mlajši.

3. Njima se pridruži „klub liberalnega osredja“ t. j. klub, ki šteje 13 udov, nemških in laških poslancev. Na čelu mu je grof Fran Coronini. Ta ni za nas bolji, kakor prejšnja.

Da je klub za-se, to prihaja samo iz tega, ker laški poslanec vendar-le ne more biti v nemškem klubu. Liberalizem pa je v tem klubu doma, nič manj, kakor v nemških in klub hodi torej, tako po celem, z njima enaka pota.

4. Klub Mladočehov ali kakor si daje sam imé, klub Čehov šteje 37 udov. Le-ta je na mestu českega kluba v minolih dobah državnega zbora. Poslanci v tem klubu sami ne vedó, kaj da čejo in ti so krivi, da v sedanjem drž. zboru ni zanesljive večine. Nemški liberalci ne marajo tega kljuba, ker so v njem le Čehi, drugi poslanci pa zato ne, ker so v njem le liberalci in to prav nevarne sorte. Mi torej obžalujemo ta klub in sodimo, da se godi tako tudi njemu; da se sam sebi že smili. Kdor pa veter seje, žanje vihar.

5. Klub „Moravskih Čehov“ ne šteje toliko udov, kakor klub Mladočehov, toda v drž. zboru bode mu ležje delo, ker se naslanja na druge, konservativne klube. Ali njemu krvavi srce, ker ne more iti z mladočeskim klubom, da-si so v enem kakor v drugem klubu sami Čehi, češki rodoljubi. To je v resnici žalostno.

6. Klub Poljakov šteje 56 udov in mu je na čelu grof Javorski. Ta klub je najsrečnejši, kajti on odloči lahko večino v drž. zboru. Ako

drži z liberalnimi klubi, tedaj je večina na njih strani gotova in je tudi v klubu samem veliko poslancev, ki to želé, drugi pa bi vendar le radi bili na strani konservativnih klubov in teh je večina. Ali kaj si čéjo, ko je v drž. zboru več liberalcev, kakor pa zanesljivih konservativcev? Vsled tega pa še sedaj tudi ne vemo, katera stranka da h koncu zmaga v tem klubu. Čisto lahko pa je mogoče, da zmaga v njem liberalna stranka in tedaj dobimo liberalno večino v drž. zboru.

Kakor delo, tako plačilo.

Zemlja je dobra mati in sama ni kriva, če nosi na svojem hrbtišči ljudi, ki niso vredni, da jih nosi — morilce, tate, pijance in njim podobne malopridneže. To je gotovo, da ona ni rada za to, da se še njih število celo množi, ali kaj si hoče? Prej ali slej sicer dobi jih že neizprosna pravica v svoje roke, vrača jim po zasluženji, kar jim gre. Poleg teh pa je še neumnežev in takih ljudi na njej veliko, ki se čéjo z vso silo smešiti pred ljudmi — ona jih trpi na sebi, dokler jih ne doseže osoda, katere so vredni. Tak možic pa je tudi pač ta, o katerem nam piše jako čistan Slovenec, mož stare korenine in poln iskrenega rodoljubja, iz Ptuja tako-le: „Ako še sedaj, dolgo po volitvah, nekoliko besed spregovorimo, kriv je tega eden volilcev Ptujškega okraja, ki si je prizadeval rušiti disciplino, in je po vsej svoji moči delal za nekega „bauernverajnerja Bračkota“, ki je v Radgonskem okraju doma. Mož, ki ga imamo na mislih, je Janez Visenjaj, predstojnik občine Slomi, župnije D. Marije na Polensaku.“

Ta mož si domišlja velikanško modrost; spisuje celo liste, lani je dal pa že malo brošurico tiskati. Mož te svoje reči pošilja v svet drzno, za plačilo ali pa tudi brez tega.

Dva taka spisa imamo pred seboj, starejši list do občine sv. Florijana pri Rogateci in pa potem lansko brošurico. List nesi na čelu: „An die lobliche Gemeinde Amt St. Florian Post Rohi“. Gosp. Visenjaj, „das“ bi moralo stati, pa ne „die“ in löbliche ne lobliche. Da nemški ne znate, to sicer nič ne dene, pa da nemškutarite, to ni lepo, saj ste nekda bili veren narodnjak. Gledé lista pa hočemo samo dve reči omeniti. Vi trdite, da so kmetje volilci Ptujškega okraja spisali spomenico in jo izročili g. Raiču, naj bi jo predložil držav. zboru. Med drugimi trjatkami je bila tudi neki ta; „Naj bi prenehale Besitzsteringe“. Kako bi zamogel držav. zbor to zabraniti, in poslanec to stvar zagovarjati, pač ne vemo. — Gosp. Raič je umrl, in nove volitve bile so razpisane, in Vi ste postavili tistokrat, se ve, da na svoj rovaš, novega kandidata. Koga? Kaj misliš, dragi čitatelj? Nikoga manjšega, kakor Nj. Visokost,

cesarjeviča Rudolfa. Zakaj pa ne mahom Nj. veličanstvo cesarja samega? „Bratje volilci kmetijskega stanú“, pisali ste, „dogovorite se na volišči, da glasujemo vsi enoglasno za cesarjeviča Rudolfa. Živija“. To je bilo v resnici od Vas jako lepo.

Minolo je od tiste dobe nekoliko let, in Vi ste prišli do drugega prepričanja: „kmet naj voli kmeta“ in v ta namen ste spisali zgoraj imenovano brošurico. V njej pišete: „Tedad, predragi bratje kmetijskega stanú! 5 strašnih propadov kmetiski stan vkončuje;“ — Gospod, vže eden propad je zadosti, „in ti so namreč: 1. previsoka cenitev zemljišč, 2. preveliki davki, 3. previsoke obresti in odtrtija, 4. odvetništvo, 5. volitve.“ — Kratko hočemo zavriniti Vaše krive nazore. Previsoka cenitev in iz te izvira-joči davki žulijo kmeta, to je resnično. Gosp. Visenjaj, ali so naši sedanji slov. poslanci zakrivil tako visoko cenitev zemljišč? Ali ne veste, da je to delo liberalne stranke; in da slov. poslanec noben ni tega kriv? In ako sedaj vse kmečke občine same kmeta pošljejo v državni zbor, mislite; da bojo poslanci mest i. d. hitro pritrdili želji kmečkih poslancev, naj se zemljišča na novo cenijo, in davki znižajo? Motite se močno; saj veste, da kmečki poslanci v držav. zboru nimajo večine, in kako more kmet, ki ne more imeti tako globoke učenosti, nasproti prebrisanim poslancem drugih strank kaj opraviti? In kdo plača pa 3—4 milijone gold., katerih stane najmanj nova cenitev? Gotovo le kmet, posestnik in če bode s tem cenitev bolja, kdo zna to? Naj še Vam povem, kaj je enkrat djal plem. g. Kaisersfeld enemu, ki je tožil, da kmečki stan propada: „Nič ne dene, rekel je, ako propade kmečki stan, saj zemlja ostane.“ — Taki nazori se vé, da so žalostni, toda najboljši kmet, poslanec takih ljudi ne bo prepričal. — Previsoke obresti; kolikor nam je znano, te se vedno znižavajo. Oderuštvo pa je odpravljeno, in zato so delali tudi naši slovenski poslanci. Oderuha samo treba naznaniti sodišču. Tudi ste čuli menda, kako se je zgodilo nekemu takemu strijcu ormožkega okraja. Odvetništvo: Dragi prijatelj, delajte na to v svojem delokrogu, da bodo ljudje poštene, pravični, da se ne bodo pravdali za vsako malenkost, kakor se res godi v nekaterih krajih, in tedaj bode nas odvetništvo najmanje tlačilo.

Volitve štejete tudi med propade, kako to? Ali ne volimo vže več let prav za prav, ravno v Vašem smislu? Ali ni imel raj. g. Raič tudi velike kmetije, in iz te je moral pridobiti hrano za se, g. kaplana in številne posle? Ali nista sedanja naša poslanca tudi posestnika kmetij? Ali niso vsi ti kmečkega rodú, in so videli od otročjih let in še vidijo vse nadloge in težave kmečkega stanú? Da je eden naših